

LA IL·LUSTRACIÓ

Preu:
UNA
pesseta.

LLEVANTINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA

DE

CATALUNYA, VALENCIA, BALEARS Y ROSSELLÓ

Any II

Barcelona, 16 de Abril de 1901

Núm. 12

SUMARI

GRAVATS: Primavera, dibuix de A. Utrillo.

— Blanes: «La Professó del Angel» durant lo cant de Aleluya; Arribada y retorn á la iglesia de la metexa professó. — Fragment y misericordies del chor de la Catedral de Barcelona. — Proves de estampacions calcogràfiques exposades per l'Institut catalá de les Arts del Llibre. — Cadaqués, dibuix de J. Llaverías. — Sala de concerts de la orquesta Filarmónica de Berlín y son director N'Arthur Nikisch. — Retratos, firma y emblema de Joseph Roumanille. — Sant-Remy: Monument y sepultura de Roumanille. — Gent de casa, per Mariano Foix. — Nostres pescadors, dibuix de X. Gosé. — Obres d'Art: Esculptura de E. Arnau. — Qüento ilustrat, per Argemí. — Caricatures.

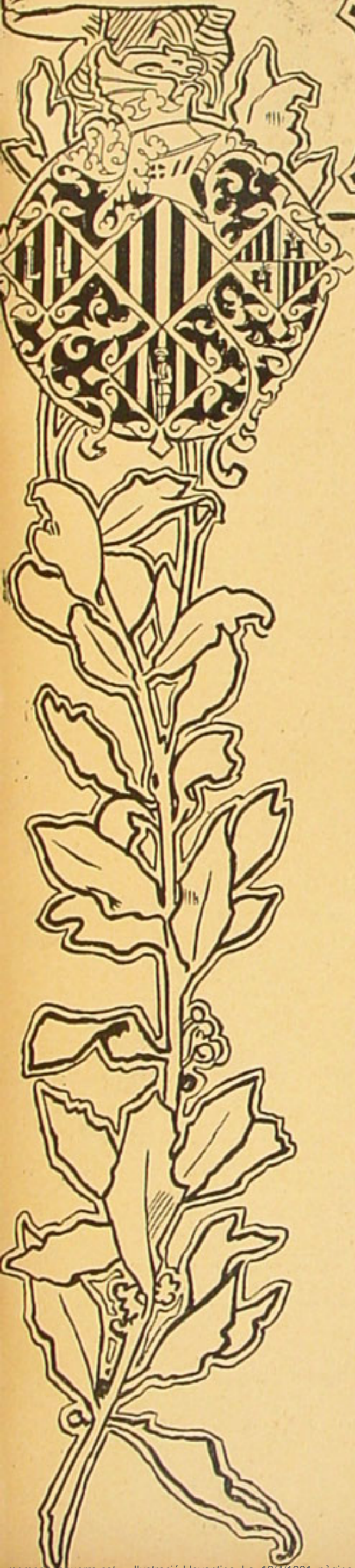
TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal. — La professó de Pasqua á Céret (Rosselló), per J. Delpont. — La caricatura en lo chor de la Seu barcelonina, per N. Font y Sagué, Pbre. — La protesta del Institut catalá de les Arts del Llibre, per J. A. B. — Cadaqués, per Joseph Albert y Traiter. — La orquesta Filarmónica de Berlín, per J. G. — Germanor catalano-provençal: IV, Joseph Roumanille, per Víctor Oliva. — Lo taronger florit (poesia), per Joan M. Guasch. — Lo Canigó (poesia), per Carles Sabaté. — Nostres gravats. — Sport, per J. Elías Juncosa. — Revista de Teatres, per L. F. — Bibliografia. — Curiositats y passatemps.

MODAS: Crónica parisenca, per Juliette. — Nostres figurins. — Consells práctichs.

OBRES D'ART

ESCUPTURA, DE E. ARNAU.

Lo joch del polo.

Aquest aristocràtic sport, un dels que té més partidaris a Inglaterra, qual nombre de jugadors a Barcelona es forsa important, tant per la quantitat com per la qualitat, es lo de que avuy nos ocuparém.

Com es sabut, se practica en un camp rectangular de 300 yardes de llarg (274'30 metres) per 200 d'ample (182'88), ben plà y cobert d'herba per major comoditat; als dos extrems, y a 250 yardes (225'60 metres) l'un de l'altre, hi há colocats dos goals, com en lo joch del foot ball, ab lo que té bastanta analogia tant en son principi com en alguns detalls.

Los dos montants de cada goal están colocats a 8 yardes (7'31 metres) l'un de l'altre y tot lo camp está voltat d'una petita valla de 22 1/2 a 27 1/2 centímetres d'alçada per a evitar que la bola surti del camp.

Los jugadors van montats en ponys, haques, qual alçada varia entre 1'35 metres y 1'475 que gufan ab la mà esquerra, ó més ben dit ab la senzilla pressió dels genolls; van vestits ab pantalons blancs, botes, gorra y una camisa de diferents colors, segons los Clubs y a la mà dreta portan una mena de maça de mànec llarg fins a terra, ab la qual donan la direcció a una bola que té 3 polsades ó sían 76 mil·límetres de diàmetre.

Lo nombre de jugadors que prenen part en un partit es de vuyt, dividits en dos bans, ó sían Forward (devanter), numeros 1 y 2; Halfback (mig), y Back (defensor), en cada ban. Colocats los tres primers davant per davant en lo centre del camp, y ls defensors darrera d'ells, comença lo partit tirant l'Umpire (jutge) la bola entre ells. Llavors, seguint una serie de regles que no es del cas explicar, cada ban procura portar la bola cap al camp contrari per a ferla passar pel goal: un cop lograt lo qual, se compta un punt al seu favor y'l major nombre de

goals es lo que dona la victoria a un team (ban). Axó se refereix no solsament a quan la bola passa per terra sinó també quan va per l'ayre y en opinió del jutge haja passat entre ls dos pals. Per a practicar aquest joch, además de tenir una seguretat remarcable del maneig d'un cavall, es precis tenir bon cop d'ull, sanch freda y seguretat de má apart d'un gran conexement del joch ajudat per la intelligenca que sols dona la práctica y lo llarg temps de jugar.

Una de les grans condicions que té aquest sport es la d'ésser altament higiènic, pel fet de jugar-se al ayre lliure en primer lloch y desenrotllar considerablement los muscles del cos, al meteix temps que les qualitats de destresa y seguretat a cavall, tot permetent a cada hù demostrar la soltura y elegancia adquirides en la práctica.

Lo cop de vista d'un camp de polo es dels més agradables y cridan més l'atenció del públich, ja per tractarse d'un sport relativament nou com pels diferents moviments dels jugadors qui ara galopan darrera la bola, ó forman un bonich grupo ó's disputan la possessió de la bola engegada per un bon cop d'un jugador.

Per a poder tenir la bola es perfectament licit empènyer un jugador a l'altre per la espatlla, però may agafarlo ab la má, donarli cops ni empenyerlo ab lo cap, má ni ab lo braç per dessota'l colze. Cap jugador pot tampoch agafar la bola; en lo cas de que caygués sobre la seva persona ó haca deura de xarla caure immediatament a terra.

Tampoch está permès enganxar la maça d'un jugador a menys que'l qu'ho faça estiga al meteix costat qu'ell y la bola, a darrera en linia recta.

La duració del joch en un partit será d'una hora, dividida en tres temps de vint minuts cada un, ab cinch minuts de descans entre ells. Los dos primers temps acaban quan la bola surt del camp: passats dits vint minuts, y tot lo temps de més que s'haja jugat se descompta del período següent. L'últim acaba al fer una hora d'haver començat, encara que la bola estiga en joch y solsament en cas d'estar empatats l'últim período s'allargará fins que la bola surti del joch.

Quan la bola surt del joch, un cop passats los deu minuts primers de cada período, se sospén lo joch dos minuts per a canviar d'haques; fora d'aquest cas lo joch es seguit sempre. En los tournaments (matches), en lo cas de quedar empatats, després d'un

A MARSELLA

L'ITALIÀ.—Al meu país, may hi há vagues.

—¿Cóm es possible?

—Tal com ho dich... venim a ferles a França.

(Le Rire, Paris.)

descans de cinch minuts, se continúa'l joch fins que un dels dos bans obtinga un goal.

Quan la bola passi la linia prolongació dels goals será tirada per lo defensor del goal y des del lloch per hon haja passat; los contraris deurán allavors estar a la distancia mínima de 30 yardes (27'43 metres) de la linia fins que la bola estiga en moviment. Si ha passat tirada per un jugador de aquell meteix costat, tots los companys deurán colocalse darrera de la ratlla y ls contraris com vulgan. Quan la bola surti del joch pels costats, es tirada immediatament pel jutge entre ls jugadors en direcció paralela als goals, des del meteix punt per hon ha sortit y sense esperar als jugadors.

Heusquí unes quantes regles generals del joch que facilitarán la comprensió'l dia d'un partit.

Un altre dia parlarem de son desenrotlló a Barcelona.

J. ELÍAS JUNCOSA

REVISTA DE TEATRES

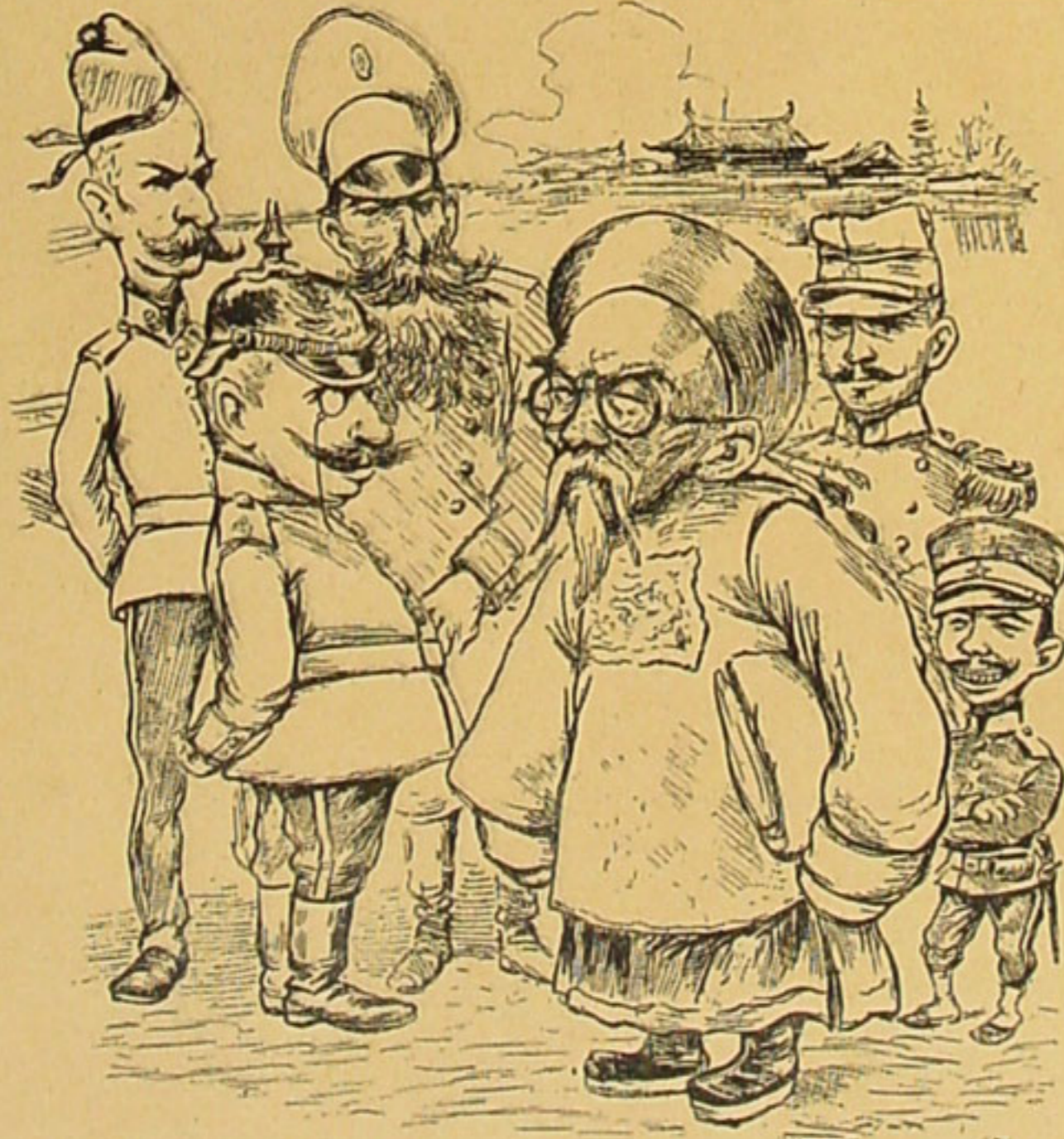
Liceu: Companyia Dramática italiana Reiter-Pasta. — Principal: La Reina y la Comedianta. — Novetats: Comiat de la Vitaliani — Trivoli: Companyia valenciana: La Senserrá. — Eldorado: Juicio oral, Las voladoras. — Granvia: Minuto.

Passats los dies de reculliment de Setmana Santa, los teatres han obert altra volta llurs portes procurant atraure lo públich ab nous espectacles.

En lo Liceu hi actúa la companyia italiana dramática de la notable actriu Virginia Reiter y lo actor senyor Pasta. Porta quasi lo meteix repertori de les altres companyies estrangeres que'ns han visitat. Lo treball del crítich, donchs, s'ha de circunscriure a la interpretació que's donga a les obres representades. Dita companyia forma un conjunt bastant homogeni. La Reiter es una actriu ab grans facultats, ab molt talent, que acompanyat de sa figura arrogant, de ses faccions boniques, de la força de expressió de sa cara, dona gran relleu als personatges que representa. Va començar sa tasca ab *Madame Sans Gêne*. No es aquesta una obra per a que un actor lluesca ses facultats; però en les obres successives que s'han representat en dit Gran Teatre, com *Fedora*, *La casa paterna*, etcétera, la Reiter ha dexas ben sentada la reputació de que venia precedida, essent coronat pel públich son treball y'l dels demés artistes de sa companyia ab sincers aplaudiments.

•••

La senyora Tubau de Palencia ha donat fi, durant la quinzena, al nombre de funcions que en lo Principal tenia fixades, havent estrenat a última hora una obra de Cavestany titulada *La Reina y la Comedianta*. La escena passa en la cort de Felip IV y ls personatges son aquest rey, sa muller, la famosa comedianta la Calderona, lo duch d'Olivares, Velázquez, Quevedo, Calderón, Comte de Villamediana, etcétera. L'obra está versificada ab garbo, però la acció dexa mo t que desitjar; s'enlayra en lo primer acte y va decayent en los succesus fins acabar fredament... En lo públich no li dexa més impressió

CORO DE ALIATS. — Volém caps, volém caps.

LI-HUNG-CHIANG. — Esperant que'ls hi dongui caps, lo rus ja no demana lo meu. Axó ja es una ventatge.

(Le Rire, Paris.)

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA

ANY II.

BARCELONA, 16 DE ABRIL DE 1901.

NÚM. 12.

LA PRIMAVERA, DIBUIX DE A. UTRILLO.

CRONICA DE CATALUNYA

L'hivern li costa d'anarsen. A primers d'abril, la neu de les serres feya vergonya a la dels atmetllers; la boyra ha estat dies y més dies tapant per tota la costa mediterrania'l cel de primavera y bon goig si les roses de Sant Jordi's badan en plena estació florida. Lo mal temps ha deslluhit bon xich les festes que des de la Mare de Deu dels Dolors al dilluns de Pasqua donan faysò especial als dies de reculliment pel bon cristià.

Malgrat certes disposicions, encoratjades sota má per qui més deuria reprimirles, les festes religioses s'han celebrat per tota Catalunya com los altres anys, si bé en certes poblacions s'han suprimit les del cult extern.

La tradició y la religiositat d'un poble no's falsifican com les llistes electorals y'ls escrutinis: lo poble català religiós en sa essencia y liberal d'arrel, nodrit en una escola de llibertat veritable que no comprenen los jacobins de la política, ha complert ab lo que sa conciencia y son seny li han dictat y ha sapigut seguir los preceptes de la religió catòlica ó'ls que imposan la civilisació y la cultura liberal, los de la tolerancia y respecte a les creencies agenes.

* *

Sortosament va en camí de la práctica la idea d'establir a Barcelona un Port ó zona franca, que ha de donarli, com tingué en altres temps, lo domini comercial del Mediterrani.

La Junta d'obras del Port, raquítica encara d'atribucions per lo molt que ha de fer pel bé de Catalunya, lo Foment del Treball Nacional, la Cambra de Comers, la Diputació y altres entitats, han elevat a la Direcció general d'Aduanes informes clars y precisos sobre la necessitat del Port franch, idea sembrada des de fa dos sigles y que hem de veure brotar, per pochs anys que visquém.

Lo Port franch, verdadera necessitat dintre del régimen proteccionista, s'obrirá en terres del Llobregat fins a les estrebacons orientals de Garraf, comprenent la zona una extensió de quatre mil hectáreas. La primera conseqüencia d'obra tan gegantina, será'l sanejament del Plá del Llobregat y de tota la part de Migdia y Ponent de Barcelona, per la dessecació dels estanys y aygües mortes de la costa. Les conseqüencies comercials, a nostre entendre, serán profitosíssimes, encara que sia un xich costós anar arrencant al Estat la mania de la reglamentació casuística que mata tota expansió y tota iniciativa. Però a poch a poch se va lluny.

* *

La temporada teatral de primavera no ofereix més novetat que la de la Reiter en lo Liceu. Coneguda ja del públich barceloní, l'eminent actriu italiana, ha vingut a lluytar ab lo recort fresch de la Duse y la Vitaliani, y així son triomf es més recomanable. Les primeres obres en que ha aparegut en escena, han servit més per a exposició de trajos y joyes que per a la revelació de son temperament artístich: lo teatre buyt y artificial de Dumas y Sardou, que encara compta ab nombrosos devots a Barcelona, no li escau a la Reiter. Fins que ha representat *La*

Casa paterna, de Sunderman, no hem vist a la notable artista. De totes maneres li costará molt d'allunyar lo bon recort de les dues actrius italianes que hem aplaudit aquest hivern, y més des l'escenari del Liceu que esvaheix los detalls y no permet lo reculliment religiós ab que tot esperit artístich ha d'assolir la bellesa de les manifestacions del art.

Per altra banda, l'espectador predisposat a fruir la bellesa, s'hi trova com foraster en aquella sala inmensa de gent distreta, y's comprén que s'omplí'l teatre quan se representa *Madame Sans Gene* y quedi buyt quan se posa en escena *La Casa paterna*.

La companyia catalana que dirigeix l'eminent actor Enrich Borrás, ha passat del Tivoli a Novetats, y omplí'l teatre ab la representació de *Jesús de Nazareth*, la hermosa tragedia d'En Guimerá ab música d'En Morera. Si bé no's presenta l'obra ab la magnificencia d'ara fa sis anys, es ben digne de veures y aplaudirse. Lo llibre, y la interpretació d'En Borrás, no envellexen.

Al Tivoli hi ha debutat una companyia de çarçuela, que alterna ab les tonteries insufribles del género chico, xamoses obretes valencianes, en les quals, com altres vegades, s'haurían d'inspirar los autors madrilenys per a refer son teatre de *chulos*, *toreros* y *golfos* mal parlats. *Les barraques* ha tingut lo meteix éxit que l'any passat, y *La senseira*, estrenada darrerament, ha agradat moltíssim y ab rahó. Es un'obra ben recomanable pel fondo y per la forma.

Llástima que la empresa barregi obres de verdader valer literari ab les estúpides produccions de la flamenqueria artificiosa dels teatres de Madrid.

* *

En lo Saló de Cent va celebrarse'l día de Pasqua la distribució de premis als que n han estat guanyadors en lo certamen literi-musical obert pel setmanari *Catalunya Artística*.

L'acte se vegé molt concorregut y les obres premiades foren aplaudides ab justicia.

* *

La *Unió catalanista* celebrá'l diumenge de Pasqua una reunió de propaganda a Castellar del Vallés, que's vegé molt animada y despertá l'entusiasme dels concurrents. En altres poblacions de Catalunya sovintejan les reunions polítiques y a Barcelona's prepara la fusió de dues importants societats regionalistes, pera constituir una forta agrupació defensora de l'Autonomia de Catalunya, mentres s'enllestexen los treballs per a pendre part en les vinentes eleccions de diputats a Corts, presentant una candidatura contra'l caciquisme.

Hem tingut entre nosaltres a don Bassili Paraiso, quefe de la *Unió Nacional*: sa estada a Barcelona ha donat peu a la celebració d'actes públics que no tindrán cap trascendencia, donchs a la mesquinesa del programa de la *Unió* s'hi ha d'afegir son sentit centralisador, jacobí, que ja no té partidaris en aquesta terra. Per cortesia y perque'ls oradors parlavan mal del govern, foren aplaudits en lo meeting de Novetats.

La *Unió Nacional* si no's desencamina, pot ser una força destructora aprofitable; ara, l'edifici nou no pot pujarlo: si té seny l'ajudarà a construir.

FERRÁN AGULLÓ Y VIDAL

BLANES. — «LA PROFESSÓ DEL ÀNGEL» DURANT LO CANT DE ALELUYA.

LA PROFESSÓ DE PASQUA A CERET (ROSSELLO)

Cap a Céret es un pler d'hi anar, a la primavera; lo campestre hi verdeja, la montanya es engalanada de la maravellosa florida de cireres y pomers, pels serradets l'ayre es embaumat de les mates boscanes, la serralada anguilejant de l'albera apar blavenca, y clara com un cristall.

Ademés, que a Céret s'hi servan les antigues costums catalanes, les anyorades y senzilles festes del poble, com més va des-cuydades a ciutat. Una d'aquexes costums es la professó del Ressucitat, lo matí de Pasquies.

Abans de nou hores, ja la iglesia es plena de gent y de maynada, mentres que En Joan Coste—en Joan de les cadires, com li diuen—es afeynat y se dona camí per posar tot a punt. Per la placeta s'hi arrotllen jovers pagesetes y ayroses obreres, totes fresques y vermellines com penjolls de cireres, y que'l brodat escofió corona com d'un ramell de primes floretes; son elles, les nostres «nines del Rosselló». Aquí s'hi junten també dones de més edat, ferrenyes y valentes, alguns vells ab la barretina roja, y una colla d'homens que venen a dur l'atxa davant del Santíssim Sagrament. Per mi m'encantí una vegada més davant de la portalada de la iglesia, ne contí les fines motlures y ne remirí lo ninxo, ara sense cap sant, que sembla, pobret, un niu abastat per la maynada.

L'orga toca una marxa, lo cap de la professó dall-defora; passéu, depressa.

Lo *suisse*, En Xiquetó Constans, re-bel ab lo seu pinzell de barlete blanca y'l vestit tot vermell y or; los escolans, ab la creu y la llarga bandera blanca; la *Mare de Deu*, ab un pom de flors a la mà, que duhen quatre homens cintats de blau; dúes pabordesses, vestides de blanch, cofades «a la catalana»; un *Sant Roch*, dut per homens d'aquexa societat; lo *Ressucitat*, dut per quatre homens cintats de roig; se li ha posat un rahim pansit a l'una mà, y a l'altra un pom de maduxes (aquest any, per l'enderrerit del temps, no se li havia pogut oferir les primeres cireres de Céret) y, per fi, lo talem ab lo Santíssim Sagrament.

La gentada, ara es anada a la plaça del Barry, hon s'ha adobat un riquíssim altar. ¡Quina alegrí hi campeja, sota l'estés rotllo de les altes plátanes, al peu de les dúes torres que recordan l'Edat Mitjana, al davant de la montanya florida, que envolta un cel tan blau y hon relluheix un sol d'alló més hermós y primaveral!

Lo plomall blanch d'En Xiquetó torna ésser aquí; la música de l'*Harmonie* toca una marxa religiosa; tots los ulls se giren cap a la Mare de Deu y cap al Ressucitat, que s'han posat cad'un a un ban de la plaça... La Mare de Deu fa tres passos en davant y saluda al Christ Ressucitat... aquest fa altres tres passos y saluda també a la Verge... ara es la segona salutació... ara la tercera. La Pasqua es arribada, alabat sia Deu!

Lo millor cantayre de Céret, En Rancourt, canta a plena veu lo seu acostumat *Regina Celi*, y un company seu li fa de segona partida a l'*ora pro nobis*, al peu del altar se canta lo *Tantum Ergo*, y mentres se dona la benedicció, les campanes repican de nou, y l'*Harmonie* toca un *Andante religioso*.

La professó torna pendre'l seu pas, acompanyada ara ab una marxa triomfal de l'*Harmonie*, y arriba a la iglesia, encesa de llums, plena de perfums que les flors esbargexen pels altars. Aquexa diada de Pasqua es una festa alegre; alabat sia Deu!

J. DELPONT

Perpinyà, abril de 1900.

Les fotografíes que acompanyan aquest treball son preses a la vila de Blanes durant lo curs de la *Professó del Àngel* que se celebra lo meteix diumenge de Pasqua, entre set y vuyt del matí, molt semblant a la de la població rossellonesa, ja que sols té com a diferencia marcada lo ser lo millor cantador del poble qui entona a Céret lo cant de aleluya, essent a la vila de la costa catalana un nen de poch anys vestit d'àngel. En altres poblacions de Catalunya també se celebra dita professó ab petites variants.—N. de la R.

BLANES. — ARRIVADA DE LA «PROFESSÓ DEL ÀNGEL» Y RETORN A LA IGLESIA.

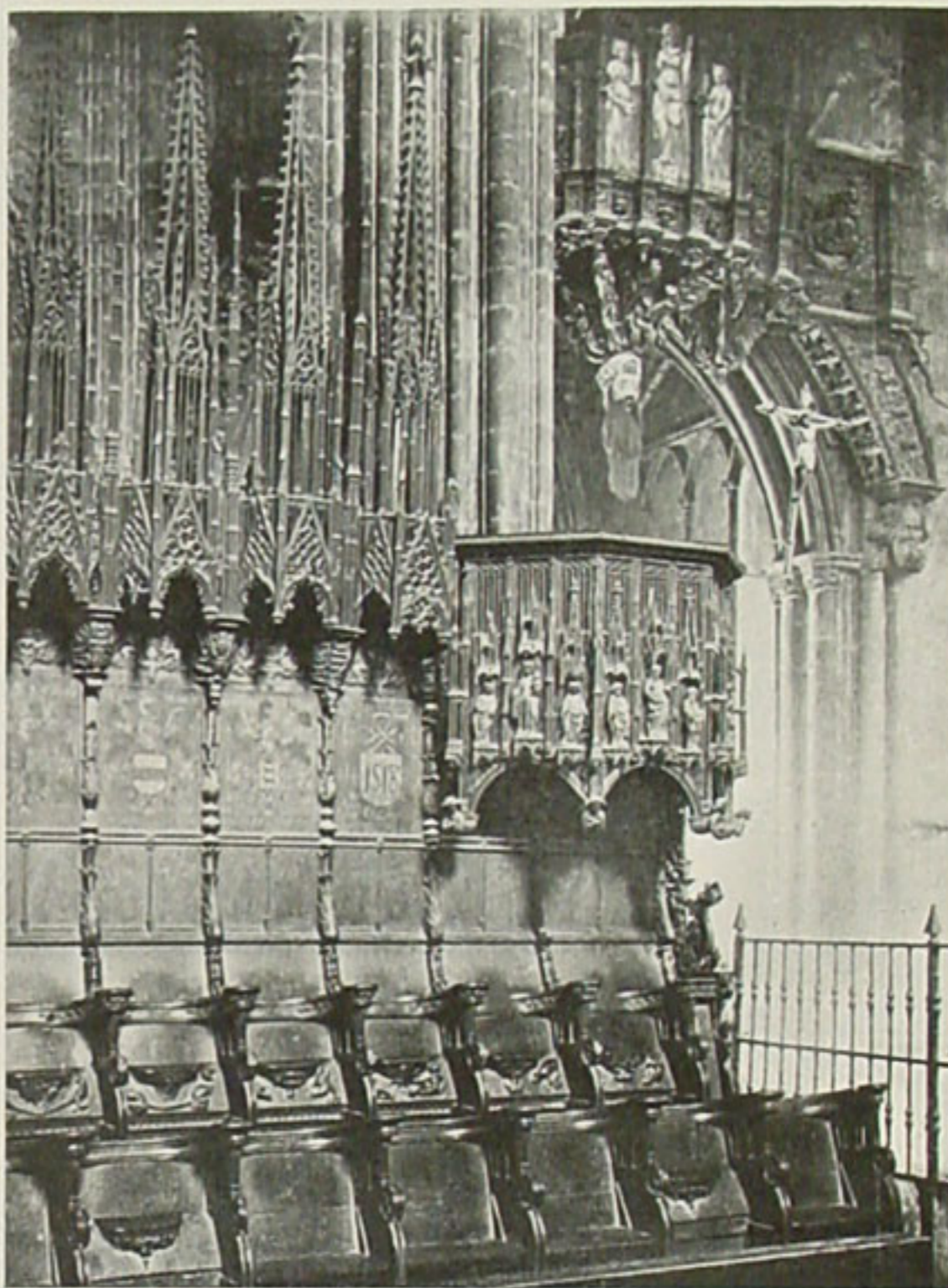
La caricatura en lo chor

DE LA
SEU BARCELONINA

LA tendència a la caricatura, com dihem en nostra monografia *Les gàrgoles de Barcelona*, sembla ésser un sentiment arrelat en la naturalesa humana, y es, sens dupte, un dels primers talents desvetllats per les societats encara en estat salvatge. En efecte, lo sentiment del ridícol y l'amor a lo que es agradable se trovan ja entre'ls salvatges y entran extensament en llurs relacions ab los demés homens. Abans de que'ls pobles somniessen en conrear les lletres y les arts, quan lo quefe regnava en son rústich palau, rodejat dels seus guerrers, aquests s'entretien en posar a llurs enemichs en ridícol, en riures de llur debilitat, en una paraula, en caricaturisarlos. Y quan aquests metexos pobles se dedicaren a construir habitacions fixes y a adornarles, los motius que cregueren més aptes per aquesta ornamentació foren los que representavan idees risibles. Lo guerrer qui caricaturisava a son enemich en lo discurs que pronunciava en una festa, buscá prompte lo medi de donar a ses opinions una forma més duradera, fent grossers traços sobre la roca nua ó sobre qualsevol objecte plà que era de sa conveniència.

Tal fou l'origen de la caricatura y del grotesch en les arts. En efecte, lo meteix art, en ses formes primitives, no es més que una caricatura, donchs es solament per la exageració de les línees que pertanyen a la caricatura, com aquests dibuxos inhábils podfen fer-se compendre. (1)

Mes endavant la caricatura prengué formes més delicades, essent un dels principals motius entre les belles arts, especialment en la arquitectura, que a més d'ésser la genuina expressió de les creencies y sentiments de les generacions de la Edat Mitja, es la que revela millor l'estrany contrast que forman ab ells llurs instints naturals y llur manera especial de veurho y sentirho tot; es, diu un escriptor de casa (2), de totes les belles arts, si la més cristiana en la idea y en lo fi de ses produc-

(1) Thomas Wright, *Histoire de la caricature et du grotesque dans la littérature et dans l'art.*
(2) Rubió y Ors, *Apuntes para una historia de la sátira.*

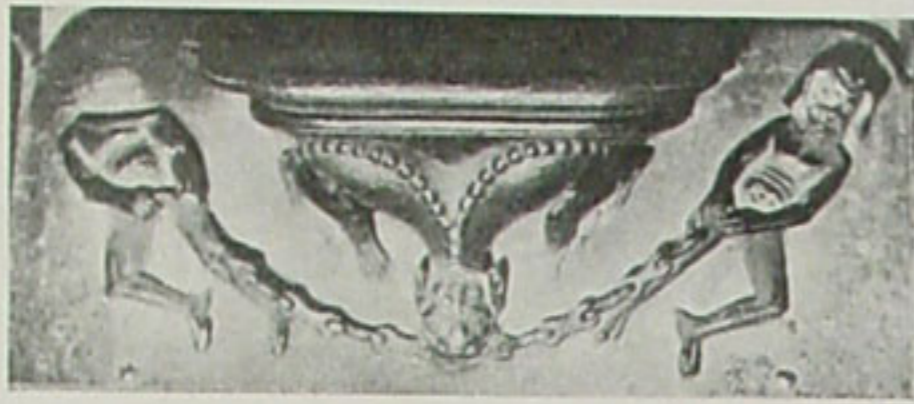

cions, en la expressió dels accessoris y'ls detalls la més capritxosa y devegades la més realista; es, en fi, la que, aspirant a lo ideal, a lo sublim, y realisantho més que qualsevol altra, se trova, segons sembla, deturada en son vol per lo mal geni de la sátira, qui la obliga a caure del predomini que sobre la societat exerceix, a contaminar, ó quan menys a enlletgir ab idees vulgars y fins profanes, ses puríssimes creacions, puix lo mal geni esmentat, a semblança del

maligne esperit que's complavia devegades en apartar als sants del desert, de la contemplació de les divines perfeccions, fent passar per davant de llurs ulls les seductores visions del món per ells abandonat, semblava gosarse en fer arribar a les orelles del artista les sarcástiques rialles de la terra, perque distret de les celestials armonies alterés ab elles la puresa de la frase musical que volta expressar per medi del monument.

Al período de la Edat Mitja se l'anomena tétrich, fosch, tenebrós y se li aplican quants epítetos servexen per a indicar sa ignorancia; però, digues lo que's vulla, en la calumniada época anomenada Edat Mitja, com diu un escriptor modern (1), domina

(1) Fernández Merino: *La danza macabra.*

l'esperit satíric de tal manera y ab aytal força, que ni allavors se li pogué sobreposar cap altra, ni posteriorment ha arribat a tan alt grau. Sembla talment que la imaginació se trojava tan disposada a la ironía que no's preocupava de cap altra cosa; a les apagades veus dels qui, dominats pel terror, pronosticaren la destrucció de tot lo creat en l'any mil, y profetisaren qualsevol d'aquelles moltes calamitats somniades per tots, com si se desitgessen, mes que per fortuna no's realisaren, feya chor la rialla dels jotglars, qui entretenían al poble distrayentlo en sos moments de repós; y l'acudit satíric del trovador errant que no callava cap de ses impresions, la acompanyava la marca del bufón, més lliure que'l meteix rey, ó lo irónich somris del home il·lustrat que sens dupte sabia a que atendes; may com aleshores ha dominat lo desig de parodiariho tot, y açó fou causa de que fins de lo més sagrat se fes caricatura. Y aquest mal es lloch comú per tots los pobles, tant en la historia del art, com en la historia de la literatura.

La caricatura verdadera no entra en lo temple fins al sigle XIII, pero en los sigles següents se fa més agressiva y's presenta als ulls de tothóm, invadintlo tot, sens respectar lo més sant y sagrat. ¡Estranya llibertat, esclama'l nostre Piferrer, la que's prenía l'artista sobre la Iglesia! Al passar la arquitectura del estat de bisantina, saxona ó lombarda, a gòtica ó tudésca, acudían gran nombre de operaris, los qui desenrotllaren la idea general del mestre ó Arquitecte, construfan per al sacerdot lo interior, però que invadían tot son recinte exterior, omplintlo ab tots los capritxos que'ls suggería sa fantasia ó son geni ja satíric, ja religiós. May llurs llicencies s'estengueren fins dins del santuari.

Semblant afirmació es verdadera tractantse de la catedral de Barcelona, hon la caricatura no es de bon troç tan sangnant y llicenciosa com en la majoría de catedrals franceses. De tot hi há perçó, de manera que l'arqueòlech que vulla estudiarla hi trovará camp fecondíssim per a fer una interessant monografia que revelaría lo caràcter, los vicis y fins les virtuts dels nostres passats, ab més cruessa sens dupte, que les obres dels moralistes

y literats d'aquella época: Ab tot, ho torném a repetir: les escultures més atrevides se trovan totes a l'exterior de la nostra Seu y no son tan desvergonyides y dures com en altres regions.

Lo chor fou sens dupte, lo lloch de les catedrals hon l'artista dexava esplayar sa fantasia ab més llibertat, puix en ell se trovan sempre les caricatures més interessants, especialment en la part de la cadira que s'anomena *misericordia*. En aquell petit troç de fusta que ab prou feynes té un pam quadrat fou hon la fantasia picaresca del esculptor modelá payssatges que res tenen que veure ab l'objecte a que estavan destinats y que moltes vegades desdiuen de lo sagrat del lloch. Per cada cinquanta motius trets més habitualment de la vida real, diu en Champfleury (1), se'n poden separar una dotzena de fantástichs, cínichs ó groteschs. Los clergues no creyan que algunes figures alegres poguessen fer mal a la religió: lo que's buscava sobretot en la or-

namentació de aquestes cadires de chor era la ruptura dels angles massa forts; en quant a lo que l'obrer esculpía sobre les misericordies, se veu que ningú se'n preocupava.

Les caricatures del chor de la nostra Seu estan quasi totes circumscrietes a les misericordies de les cadires superiors y foren esculpides pels ale-

manys Miquel Loger y Joan Frederich, cap a mitjans del sigle XV. Se coneix que aquests dos artistes eran dels anomenats a França esculptors de *pouples*, qui anavan d'un cantó a l'altre oferint llurs serveys als constructors de catedrals y treballant a un preu molt módich. Y com a vertaders esculptors de *pouples* cisellaren les misericordies de nostra Seu seguint la costum allavors regnant, açó es, representant sobre la fusta lo que havían vist ó sentit, lo que avuy anomenariam la *nota del dia*, la darrera aparició del dimoni, lo marit apallícat per la seva dona, etcétera, etc., ó bé les creencies populars amanides ab un grá de malícia, ó les costums y oficis un xich ridiculissats.

N. FONT Y SAGUÉ, Pbre.

(S'acabard.)

(1) *Histoire de la caricature au moyen age.*

La protesta del Institut Català de les Arts del Llibre.

No es pas aquesta la primera vegada que Catalunya's veu postergada per l'Estat Espanyol ni, per desgracia del meteix Estat, serà la última, donat lo modo d'ésser y de sentir del homens que'l governan; y aquesta desconsideració es encara més agravant quan s'hi veu premeditació y alguna cosa més en lo procedir d'aquells homens y quan se tracta de protegir les fonts de riquesa de les variades regions espanyoles.

Llarga seria la llista dels agravis que té rebuts solsament la nostra terra, sens dupte la més menyspreuada, si volguéssim recordarlos un per un; però lo dictamen de la Comissió técnica designada pel Ministeri d'Hisenda per á jutjar los treballs enviats al concurs convocat per aquell centre per á la estampació de les Lámines del Deute del 4 per 100, es de tal manera y perjudica tant moral y materialment als industrials espanyols, que l'Institut Català de les Arts del Llibre no podia de cap manera deixar de formular una protesta seria y rasonada, ja que á ell y als seus associats ofén directament l'esmentat dictamen. D'aquesta, donchs, aném á ocuparnos.

Va tenir lloch lo dia 31 de mars en lo saló-teatre del Círcul de la Esquerra del Ensanche, davant de nombrós y distingit concurs y's realisá en forma de conferencia, presidida per la Junta del Institut, y en la que disertá lo renomnat artista En Joseph Pascó. No es propi d'aquestes planes seguir pas á pas la convincent y demostrativa peroració del ilustrat conferenciant, qui, en llengua catalana, demostrá d'una manera acabada que á Espanya, y particularment á Catalunya, se pot fer (sens que sia cosa del altre món) lo que tan á la lleugera lo govern ha encarregat á la casa inglesa Bradburg Wilkinsor, en condicions bon xich diferents á les que exigía en lo concurs de referencia.

En Joseph Pascó va llegir lo dictamen de la Comissió técnica, qual document posa en evidencia la poca aprensió dels senyors que varen redactarlo, ja que además de demostrar fins á quin punt arriban los seus conexements sobre aquest ram de

la estampació, se permeten escriure alguns conceptes tan denigrants per á algunes cases de la nostra terra, que talment sembla que ho varen fer d'encàrrech per ajudar á extrenyer los llaços de *la unidad de la patria*.

No entrarem á explicar la part técnica de la conferencia, que segurament fora la més interessant, y que va demostrar los fondos conexements que posseeix En Pascó, y solsament farem constar que'l conferenciant va ennumerar los moltíssims treballs, similars als que demanava'l govern, que s'han fet á Espanya, indicant la emissió y la procedencia de la estampa y del paper per á que no pogués néixer cap mena de dupte.

A més á més, y com á comprovants de lo que deya, hi havia exposada en la testa del saló una vitrina contenint bitllets de banch de casi totes les nacions del món, de diferents mides y valors, que demostravan los diversos procediments usats en la estampació des del sigle XVIII fins avuy. Hi havia també alguns quadros ab lámines y mostres de estampacions calcogràfiques de la casa Henrich y C.^a; gravats sobre pedra litogràfica, destinats á valors de Borsa; mostres de gravats en talla dolça y aygua-forts sobre planxes de acer per impressió directa y calcografia de J. F. Rieusech; proves de gravats sobre acer y estampats per calcografia de J. Furnó; litografies de valors, de Magí Pujades, y mostres de paper propi per á tals impressions, de Vilaseca y Doménech, Roca y Fill, Viuda Guarro y Viuda de Ramón Romaní, quals treballs y papers varen ésser examinats ab gran interés per la distingida concurrència.

Gracies á la amabilitat de alguns dels senyors expositors y á les atencions que ab nosaltres ha tingut la directiva de la associació organitzadora de la protesta, avuy LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA, que

acut sempre a la defensa de Catalunya, pot reproduir en les seves planes alguns dels treballs allí exposats, que son una demostració veritat de la rahó que tenen los protestants y de la lleugeresa ó mala intenció dels que han donat peu a la celebració de tan important acte.

Que fou important l'acte portat a cap per l'Institut Catalá de les Arts del Llibre ho demostran, ademés dels nombrosos datos gráfichs, estadístichs y de caràcter tècnic que en ell se mostraren, les entitats allí representades, entre les que recordém al Foment del Treball Nacional, Lliga de Defensa Comercial, Centre Industrial de Catalunya, Sindicat Gremial, Círcul de la Unió Mercantil, Círcul Artístich, Ateneu Barcelonés, Societat Económica de Amichs del País, Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, Ateneu Obrer, Cambra de Comers, Academia Científica Mercantil, Centre de la propietat Intellectual y algunes altres; y'ls delegats de les importants cases Rey, Bosch y C.^a, y Abrial, de Madrid; Portabella, de Çaragoça, y J. Ortega, de Valencia; ademés de la nombrosa concurrència que omplía per complet lo espayós saló hon tingué lloch tan instructiva conferencia.

¿Sabrá lo Govern veure clara la rahó de aquesta protesta? ¿No li dirá res la unió de tantes y tan respectables entitats per á adherirse y formular una rahanada, però enérgica protesta contra un acte realisat per un dels seus ministres? ¿Seguirá, com fins ara, fent cas omís de les justes quexes dels industrials postergats y denigrats per comissions més ó menos tècniques, y s'empenyarà en seguir divorçantse de la opinió del país productor, que veu que sols se recorda d'ell per á multiplicarli los tributs y gaves

les que sobre seu pesan? Molt nos temém que seguirá com fins avuy; mes dels resultats d'aquest procedir suicida, que no'n dongan á ningú la culpa: ells sols ne serán los veritables responsables.

LA ILUSTRACIÓ LLEVANTINA que, com dihém més amunt, acut sempre a la defensa dels interessos de Catalunya, no podía deixar passar desapercbut un acte tan remarkable com lo realisat per l'Institut Catalá de les Arts del Llibre, y al desitjar á aquest un éxit en lo que's proposa ab la seva protesta, lo felicita ab tota l'ànima per haver demostrat

prácticament que nostra estimada terra pot competir ab les principals del estranger, en tot quant ab les arts gráfiques tinga relació.

Sápiga una vegada més lo Govern, que'ls catalans, tan menyspreuats per qui té la obligació de vetllar per los seus interessos, no dormim sobre llorers mústichs com fa alguna altra regió d'Espanya, sinó que caminem sens repós per la vía del Progrés, per á fer veure al món enter, que Catalunya ni ara ni may pot ésser considerada com un dels pobles morts ó destinats á morir, segons frase d'un célebre ministre inglés, y que dintre de poch sebrá imposarse als que fan tots los possibles perque, en lo que á Espanya's refereix, resulti certa tan funesta profecía.

Y com la protesta del Institut catalá de les Arts del Llibre creyém no será la última que'ls productors catalans se veurán obligats á presentar davant les disposicions absurdes dels malhaurats governs que per desgracia tenim que soportar, obrim des d'ara nostres columnes á quantes entitats se trovin en cas semblant, sempre que la rahó y la justicia sían, com han estat en aquesta ocasió, les inspiradores de llurs reclamacions.

J. A. B.

CADAQUÉS

ARTÍSTICAMENT considerat, es un dels pobles de la costa catalana que més bel·leses naturals enclou. Sa posició topogràfica y rara construcció, fan que sia un lloch preferit pels artistes, tan estrangers com de la terra, qui, en nombre considerable, hi van tots los istius per a assaborir tals bel·leses y trauren hermoses notes y excelents quadros.

Bon testimoni'n son los molt notables que s'han exposat en diferents centres artístichs de Barcelona y de París per los llore-

jats pintors Meifrén, Triadó, Roig y Soler, Pitxot, Berenguer y tants altres que en aquests moments no recordém, y que'ls hi han valgut honrosos premis.

L'hermós apuntament que acompanya aquestes ratlles, tan plé de vida, de veritat y de bel·lesa, degut al distingit artista En J. Llavéras, aferma més encara lo que acabém de exposar.

¿Volen conèixer un xich Cadaqués, lo poble més immediat al cap de Creus? Donchs, allà van quatre notes:

J. Llavéras, 911.

Les cases del centre de la població cobren un turonet cónich des d'hon s'ovira cap al S. E. son hermós port natural, qui reb una abraçada dels dos arquejats braços formats per xamoses, blanques y desiguals cases que's desprenen per un y altre costat de dit turó. Aquestes, en cambi, reben rialleres los acarona-ments de les suaus onades que continuament les petonejan.

Ab axó no hi há que dir que son molts los carrers tortuosos y costaners, portant aditaments de banchs de pedra seca y enfilalls de parres, que'n fan un conjunt tot estrany ensemps que típic y hermós.

Lo port, curullat de petites platges, ben obertes les unes y amagadetes les altres per escalonades roques picarroses, que fan d'elles los llochs naturals més a propòsit per a banyarse xichs y grans, y preferits especialment per les senyores.

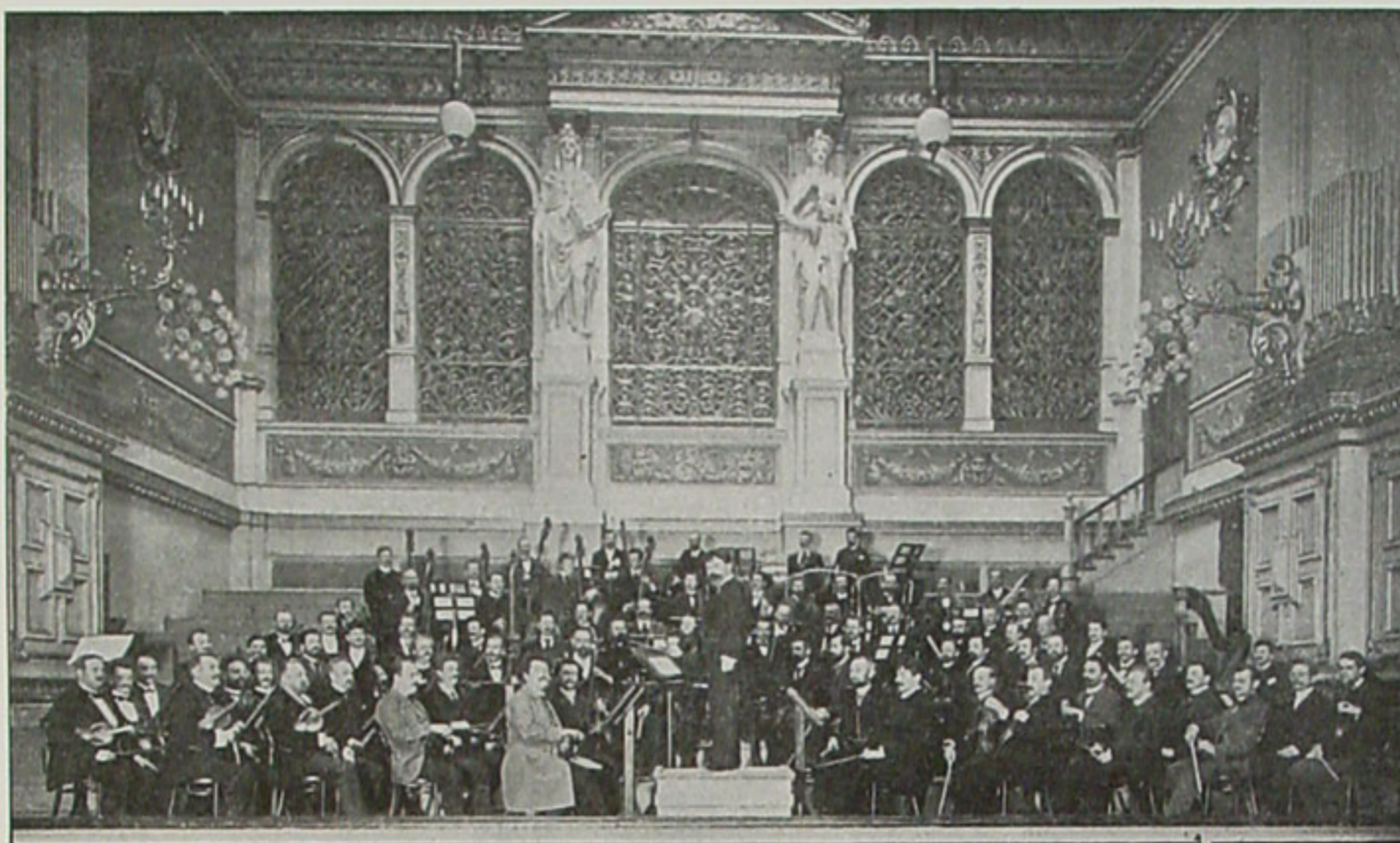
«Es un poble *sui generis*», nos deya no fa molt temps un notable crítich que d'ell se va ocupar diferents vegades des les columnes de *La Vanguardia* y altres periòdichs: «Sempre hi

trovo coses noves dignes d'ésser transportades a la tela; obro'ls ulls y veig un quadro, hon se vulla que'm trovi.»

Y si Cadaqués es *sui generis* en tocant a les bel·leses naturals de son payssatge, també ho és, y molt, en la cultura, costums y termologia de sos habitants: — Allí no hi há ningú que no sá-piga llegir y escriure; tots los noys y noyes van a la escola; axís es, que, durant les hores d'aula, no se'n veu cap pels carrers; casi tothóm treballa d'una manera ó altra y'l que no ho fa, s'amaga a casa seva, es a dir, no's dexa veure pels carrers durant les hores de treball perque no'l senyalin ab lo dit; son molts y molts los termes y modismes peculiars que emplean allí, propis d'allí solament, y no coneguts en cap més part del món; llur estudi fora sumament curios y de profit; es gayre bé desconeguda la blasfemia; no hi há cap taberna y axó que compta prop de 2.000 habitants.

JOSEPH ALBERT Y TRAITER

(Dibú de J. Llavéras.)

SALA DE CONCERTS DE LA ORQUESTA FILARMÓNICA DE BERLÍN

LA orquesta filarmónica de Berlín que dirigeix N'Arthur Nikisch, anuncia la seva visita a Barcelona per los dies 29 y 30 d'abril y 1.er de maig, durant los quals donará dos concerts en lo teatre de Novetats, interpretant, entre altres coses, *Leonora y Sinfonia quinta* de Beethoven, *La Mort y Glorificació* d'En Strauss, *Ouverture del Tanhausser*, *Remors de la Selva* y *Mestres Cantors*, de Wagner; l'*Ouverture de Freischutz*, de Weber, y la *Dansa de Silphes* y la *Marcha de Rakoczy*, d'En Berlioz.

Componen aquesta orquesta 75 professors, que no pertanyen a cap altra orquesta, ni's dedican a altra feyna que a donar concerts en la gran sala que dita entitat té a Berlín, ó bé a fer *tournees* artístiques per l'Europa, a fi de que los intel·ligents de per tot arreu pugan conèixer lo molt que val. Ha estat dirigida per los millors mestres directors alemanys, sobresortint Strauss, Richter y Nikisch. A totes les grans ciutats hon han donat concerts, han obtingut sorolloses manifestacions y aplaudiments entusiastes per lo gran *succés* artístich que resultan les festes organitzades per aquesta tan eminent entitat, una de les poques y tal vegada l'única que té millor *fuita*, millor *corda* y millor *metall*. Si a tot axó s'hi afegeix la direcció dels grans mestres que ha tingut, està clar que ha de resultar d'una manera jamay sentida la interpretació de les obres d'en Beethoven, Wagner, Litz y Strauss, autors de la seva preferència, vera prova del seu bon gust artístich.

L'organizador de l'actual *tournee*, com la de totes les que fa la Filarmónica berlinesa, se deu al actiu é intel·ligent protector d'aquesta orquesta M. Hermann Wolff; a ell, que desitja en gran manera sentir l'Orfeo Catalá, deurem los catalans lo gran plaer de poder sentir aquesta tan celebrada orquesta, dirigida per son famós director Nikisch.

La fama del jove húngar M. Nikisch ve de la época en que fou director de la orquesta del teatre de Leipzig. Allá va fer representar les obres de Wagner de tal manera, que va admirar

ARTHUR NIKISCH

DIRECTOR DE LA ORQUESTA FILARMÓNICA DE BERLÍN

a tots los intel·ligents, que deyan que jamay havian sentit ni sentiran interpretació igual.

Ben aviat Dresde y Berlín volgueren jutjar al mestre, declarant unánimament que Alemanya ja comptava ab un nou y gran director d'orquesta. L'unanimitat d'aquestos parers motivá que de Boston li oferissen moltes vegades la direcció dels concerts sinfónicos; després va pascorrer l'América, hon se conquistá també grans ovacions durant aquesta excursió artística que durá quatre anys. Li fou oferta la direcció del Teatre Real de Budapesth, plassa que desempenyá molt poch temps, puix desseguida li fou donada la direcció del Gewandhaus de Leipzig. Gracies a ell los concerts d'aquesta gran sala tornaren a tenir la brillantor deguda.

Natural es que després de lo dit M. Wolff li oferís la direcció de la Filarmónica, acceptantla M. Nikisch y fent ab ell aquells quatre concerts donats a la sala del Cercle d'Hivern de París, hon obtingueren aclamacions y aplaudiments sens fi y ab justicia, segons deyan *Les Débats*, *Le Figaro* y demés premsa parisensa, anyadint que En Nikisch y la seva orquesta no poden ja arribar més enllá, puix han assolit lo *non plus ultra* del art.

Tant dehó l'exemple de M. Hermann Wolff tingués imitadors entre nosaltres, aquí que no nos faltan ni bons professors de música ni entitats bones com l'Orfeo Catalá, ni bons capitalistes. Quina alegrí, quin orgull més noble no tindrán los alemanys si aquí, com es d'esperar, obtenen un grandió éxit, y quina no fora l'alegría que tindriam tots los catalans, tots los aymants de Catalunya, si surtís un Wolff catalá que fes possible la creació d'una orquesta quals professors no haguessen de pensar més que en fer música, en fer art, y fes que l'Orfeo Catalá, que tan bé sabría fer sentir los cants de nostra terra, pogués tornar la visita a la orquesta Filarmónica de Berlín. De desitjar fora que's complissen nostres desigs; molt però molt hi guanyaria lo bon nom artístich de nostra aymada Catalunya. - J. G.

GERMANOR CATALANO-PROVENÇAL

IV

JOSEPH ROUMANILLE

J. Roumanille

QUAN vingué la restauració borbònica francesa, un oficial que s'havia distingit en les guerres del imperi, se retirà a la seva terra, Saint Remy, y's va posar a fer de jardiner, casantse ab la filla d'un masiench. D'aquest matrimoni, tot olorós de les flors de Provença, tot amorós de la flama del seu sol, nasqué un infant, en 8 d'agost de 1818. Joseph Roumanille era lo primer de set germans.

Anà creixent contemplatiu y melancòlich, ab efusions místiques, y aquesta circumstancia, junt ab sa feblesa corporal, impediren que's pogués dedicar com son pare a la terra.

A l'escola lo seu esperit reposat li valgué tants lloers com la vivor de sa intel·ligencia, y excitat son temperament per les cerimonies de la primera comunió, que feu en 1831, pogué esperar sa mare que un dia seria capellà, per a pregar per ella més aprop de Deu. Continué los estudis a l'Academia de Tarascó, y's convencé de sa falta de vocació per la carrera eclesiàstica.

Si'l temperament malaltís y'l caràcter recullit de sa infantesa havían donat una direcció notable a son esperit, en 1836 quedà definitivament fixada aquesta direcció per una poesia, estimada pels inteligents com una floreta delicada, que dedicà en llengua d'oc a la mare de Deu de Font-Château.

Los estudis que feu a Tarascó, sólits y complets, augmentaren la fama de bondat y de talent del futur felibre.

EMBLEMA DE ROUMANILLE.

Roumanille començà sa carrera literaria en lo *Bulletin*, després *Echo du Rhône*, fundat per Fortuné de Berluc, en 1835.

Anà comunicant als amichs que'l voltavan son entusiasme, cada dia més gran, per la musa regional, y, inspirantse en los exemples de D'Astros, D'Anrés y Castil-Blaze, se va proposar donar forma y direcció al moviment de les regions.

Va aportar son treball personal y algunes composicions als esforços

fets per trenta poetes de la llengua d'oc en lo Congrès que tingueren a Arles en 1852, y al *Romiatge dels trovadors*, verificat en 1853 a Aix-en-Provence, entre sexanta cinch rimadors.

Per fi, en 1854, reuní a sos més fidels amichs a Fontsegugne y'ls exposà la idea de la constitució d'una societat entre tots los

amichs de la terra, llengua y lletres provençals, comprenent tots los rams de les belles arts, literatura y ciencias. Lo pensament fou completat per les indicacions dels altres, atenentse principalment al propòsit d'En Mistral de pendre'l nom de *felibres*. La publicació del *Almanach* contribuí a fer popular l'associació y acompanyant sempre ab una traducció francesa llurs escrits, donaren camp molt més ample a llurs obres.

Aleshores era Roumanille lo segon en edat dels que's reuniren; per axó y per haver estat lo verdader fundador del felibrige, li deyan tots lo patriarca, més tart «lou bon Rouma».

Sortiren ses primeres poesies en 1847 en un volúm, *Margarideto*, margaridetes dedicades a sa mare, que no sabia llegir; avuy es molt estimat lo volúm per sa raresa.

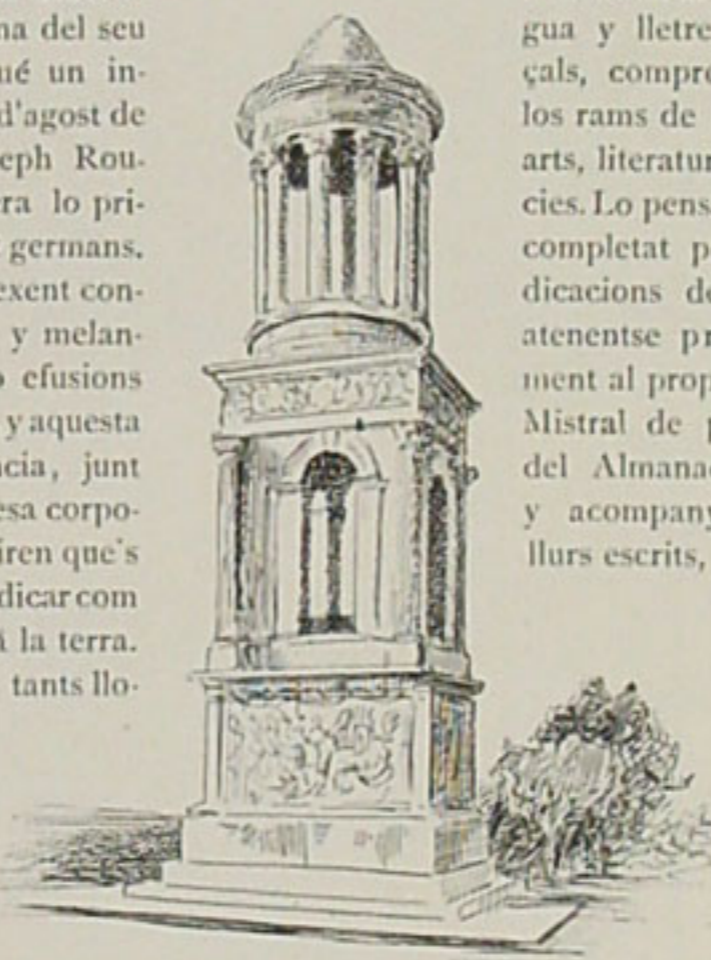
Fou editat a casa de Seguin, a Avinyó, en qual imprenta treballava Roumanille, quan ja havia estat professor a Nyons en 1845 y després a Avinyó.

Aleshores, al començar a reunir les margarides del ram que estava formant, conegué a n'En Mistral y a n'En Mathieu en lo colegi, y després a Aubanel, afermant a aquests en llurs idees vagues de renaxensa provençal y precisant les reivindicacions polítiques y lingüístiques que'ls movían.

Les *Margarideto*, titol que ja comença per ser diminutiu d'una flor tan petita, están plenes de gracia, però de gracia infantil; no cal buscarhi l'entusiasme patriòtic d'En Mistral en *Calendau*, ni les

MONUMENT A SAINT REMY.

SAINT-REMY — MONUMENT FUNERARI.

ROUMANILLE (Fot. de Garnier).

heretgies amoroses d'Aubanel, ni les profunditats d'erudició històrica ó filològica de Meyer ó Gaut; no son més que floretes, senzilles margarides; si axó es un defecte, potser massa retret á n'En Roumanille, ses composicions lo suporten molt bé y no dexan de ser models de correcció y de bellesa.

ROUMANILLE
(Fot. de Crespo)

Després de *Li Margarideto* estampá petits volums de poesíes: *Li Sounianrello*, les somniadores, en 1851; dos anys més tart *La part de Dieu*; en 1857 contava les tribulacions d'un campaner d'Avinyó en *La campano moundado*; *Li flour de souvi*, flors de salvia, son com una continuació de *Margarideto*.

Va portar á cap la reimpressió dels *Nòels* ó cançons de Nadal de Saboly y Peyrol, ajuntantn'hi alguns de sevas y d'altres poetes.

La seva obra de descentralisació va donar un gran pas en 1852 quan va publicar *Li Provençalo*, recull de cent sis composicions en llengua d'oc dels millors poetes d'aleshores, que's convertiren després en los grans felibres que conexém, Saint-René Taillandier hi posá prólech y fou completat per un glosari molt interessant.

La fama, tota provincial, de Roumanille, feu que s'anessen acabant aquestes edicions soltes, y en 1864 les reuní en *Lis oubreto en vers*.

Fins aquí com á poeta; com á prosista doná á la llum pública una serie de treballs molt interessants. Per qui no conega la historia contemporanea de Provença, sols poden ser estimats baix l'aspecte de saborosos quadros de costums, humorismes de bon gust y estudis de vida provençal; però quan sortiren feren un gran bé á la causa de la moralitat, de la religió y del realisme, tan compromesos aleshores á França.

Aquestes obres son: *Li Clube* (1849), lo club; *Li Partejaire*, imprés en 1850; *Li Capelan*, los capellans, que sortí l'any següent; *Un rouge en blanc*; *Quan devés, jau paga*, quan devéu heu de pagar; *La ferigoulo*, la ferigola. Se publicaren més tart reunides en un hermós tomet *Lis oubreto en prosa*, 1864.

L'últim llibre d'En Roumanille es *Conte provençau*, que doná á la llum en 1883. Molts d'aquests havían sortit en l'Almanach y passant al poble havían sostingut la gloria del mestre durant los vint anys en que no publicá res. Aquest volúm, com los dos de les *Oubreto*, sortiren en la imprenta que havia posat lo meteix Roumanille á Avinyó.

Saint Remy, al peu dels Alps, está enquadrat per un panorama tan bonich, al mig d'una vall tan riallera, que va treure per sempre á Roumanille les ganes de sortir de Provença y de figurar fora de sa terra, per no allunyar-se massa de sa casa payral. Per axó la fama d'En Roumanille es més provincial, més felibrenca; no té la volada internacional de la d'En Mistral ó N'Aubanel; es lo poeta del poble, fill de la gleba, que sempre ha cantat.

En sa juvenesa havia compost hermosos versos en francés, com *Madeleine*, però més s'estimá que sa mare l'entengués y que sos compatriotes repetissen sos versos y abandoná la lira de Racine y de Corneille.

Acabá la vida lo patriarca dels felibres voltat de la estimació dels provençals, que suportavan ab gust lo triple domini intel·lectual d'En Mistral com á director polítich, d'En Aubanel, com á capoulié de la felibrejada y Roumanille com á fundador.

Tingué al menys lo consol de que sos ensaigs de llatinisació del moviment regional donguessen cada día més fruyts; veient

despertarse á Espanya lo catalá, valenciá, mallorquí, basch, bable y gallego; l'Auvernia, Poitou, Bretaña y Normandia á França; los irlandesos, celto-armoricans y normants á Inglaterra; finlandesos y polachs á Russia y fins l'Armenia en Orient.

A Avinyó, y á 24 de maig de 1891, passá á millor vida'l poeta, essent enterrat á Saint Remy.

La imprenta, hon s'havian donat á conéixer les obres dels millors poetes provençals, fou continuada per sa viuda; però'l buyt que dexava en sa gran fundació, qui l'omplirà?

Avuy té un monument á Saint Remy, degut á Bastet, com á escultor del bust y dels relleus, y á Huot, com á arquitecte, y inaugurat en 1894. En los banchs dels dos costats s'hi asseuen los vells pera contar á les criatures lo *Cascarelet*, quento del poeta, y'ls ulls de la estatua miran sempre endavant, com admirantse del hermós despertar de tantes y tantes nacionalitats que's creyan perdudes.

ÚLTIM RETRATO DE ROUMANILLE
(Fot. de Chéri Rousseau)

VÍCTOR OLIVA

Vilanova.

LO TARONGER FLORIT

Lo taronger florit adora les estielles, breçant, com cada n t, tot un exám d'abelles.

Es l'arbre del amor de revellit brancaige, que guarda en cada flor lo cant d'un nuviatge.

Es l'encenser sagrat qu'inonda al mori'l dia, lo teu jardí estimat, d'un ayre d'alegría.

Lo taronger florit, quan dorms, ab son brancaige, per la calma serena de la nit espargeix lo teu cant de nuviatge.

JOAN M. GUASCH

LO CANIGÓ

Pastor sobre la serra guardant lo meu ramat, que'l més gran de la terra me crech afortunat. Oh! quant ab sa pestura, de sos bocos la oló, y ses fonts d'aygua pura, m'agrada'l Canigó!

Oh, superba riquesa! mostra ell, ben apuntat, magestat y bellesa; es rey, per son esclat.

Per ornar sa persona, l'abit, hivern y istiu, d'una verda corona cinta son front altiu.

Relluhint com un lliri lo seu cim, blanch de neu, fa que més, més lo miri: hi veig la má de Deu. Pujant sa aresta viva, desliigas'hi tot vel; nostra ánima pensiva conduheix dret al cel.

CARLES SABATE

Música del mestre rossellonés En Ventura Pítit.

NOSTRES GRAVATS

GENT DE CASA, PER MARIANO FOIX.

PRIMAVERA,

DIBUIX DE ANTONI UTRILLO.

Ja han florit los admetllers, esclatan arreu los botons dels arbres que ab la escalfor del sol d'abril, seguidament se quedan guaruits de vert fallám, d'un vert clar qu'enamora com la nina encicera que compleix los quinz'anys. Com si despertés d'un somni, la Naturalesa tota se commou y's dexonda, respira á ple pulmó y somnia satisfeta, mostrant sa cara riallera á tota la humanitat, que gosa inmensament contemplant com tot se revifa, des del aucellet que ab sos cants alegre l'ánima, á les plantes qu'engarlandan lo prat, tant al fons de l'aubaga com al cim dels turons.

Es, sens dupte, la primavera, la enamorada dels poetes y la preferida dels enamorats. Les dones, sobre tot, senten per aquesta hermosa estació del any una semi veneració que ni elles metexes se saben explicar, y es perque elles forman part de la metexa primavera... ¿qué sería'l món sense elles? Un any sense estació florida, un día sense sol. Per axó qui més qui menys, tothóm s'alegra de la arribada de la primavera, perque ab ella sempre reneix la esperança de dies millors que'l cor ansia. Per aquest motiu també, lo dibuxant ha simbolisat á la hermosa estació en forma de dona, y no de dona ideal que sols existeix en la fantasia del artista, sinó de la que tots conexém y trovém cada día per jardins y passeigs, la que fa bategar lo nostre cor, la que viu la vida nostra y inspira'ls nostres cants.

Y en nostra terra, la estació florida porta sempre la Pasqua, aquesta diada de goig y alegría sorollosa que remou villatges y serras y ciutats ab lo tradicional cant de les caramelles, engrescadora avançada de la colla d'enramades y aplechs que celebra'l nostre poble durant la hermosa estació de les flors

— Ja fa quaranta anys, Antoni, ¿te'n recordas?

NOSTRES PESCADORS, DIBUIX DE X. GOSÉ.

NOSTRES PESCADORS,

DIBUIX DE X. GOSÉ.

Es necessari véurerla la vida dels pescadors de nostres costes per á poguer saber de lo que es capaç aquesta classe social que exposa diariament la seva existencia en mig dels elements de la naturalesa per á guanyar lo pa dels seus fills; es necessari véurer ses filles y mullers d'un cap de día al altre, per á ferse cárrech de lo molt que valen com á mares, com esposes y filles aquelles dones que, ja remendant, ja fent l'olla, portan la casa tot l'any com una taça de plata y cuydan als seus, condicions que donan dret á pensar que mentres un poble té gent de aquesta mena no pot dexar de ser. ¡Y tan poch que's preocupan los altres de la sort de aquelles bones gentes! ¡Y tant poch que costaría contentarlos!

REVISTA MENSUAL

PER À LES

SENYORES

PARIS, 10 de Abril de 1901.

ANEM ja á entrar en la nova estació, y aviat podrém indicar á les meves lectores les modes fixades, lo que serà lley aviat y que més ó menys seguirán totes les dones elegants; no de París ni de França, sinó que podém ben bé dir de tot lo món, ja que aquest está esperant lo fallo de la nostra ciutat per á acatarlo tot donantli lo seu cop de má que li donará'l segell particular de cada ciutat, adoptant tots aquelles formes ó tendencies que estigan més conformes ab lo seu modo d'ésser.

Les teles aquest any se veurán combinades per una riquesa particular, al meteix temps que un gust exquisit; y, no'ns referím exclusivament al dir axó, á la fabricació de les teles solament, sinó molt particularment á la forma dels vestits. Les faldilles les veurém aquest any tallades en dos, de baix fent un afegit ab aquelles boniques *faldilles* que fan tan bon efecte, posades sobre un fondo ab relació ab lo tó general del vestit y que farán una de les marques ó segells de la temporada. Les mànigues serán més aviat estretes

VESTITS DE PRIMERA COMUNIÓ.

ABRICH D'AUTOMÓVIL
PER L'ISTIU.

fil, blanch guix, *crème mate*, etc. Lo blanch barrejat ab los mil recursos de les puntes y adornos dona sempre molta elegancia.

Una cosa que dech fer observar, perque es ben adoptada en general, les robes seran totes fines, toves, cayentes, es á dir, sense gens de aprest. Res d'aquelles sedes que s'aguantan dretes; sinó al contrari, tot es vaporós, diáfano y lleuger, es una cosa que deuen tenir en compte les elegants de Barcelona.

Més que may s'emplea en tots los vestits l'or, ja sia en brodats, punts de tota mena, puntes, passamaneries; en totes les teles s'hi veu, fins á les més lleugeres, y les unes fils, á les altres voltan los punts de brodat y se'n veuen en les gasses, tuls y per tot arreu.

VESTIT DE JOVENETA.

y llises, acabant ab un puny més ample que surt de dintre de la metexa. Lo cos serà encara'l bolero, sempre'l bolero: cambiat, variat, ab algunes diferencies, però bolero al cap de vall.

Ara'm distreya de lo que havia començat á dir. Donchs, sí, senyores, les teles seran d'una gran variació aquest any, veurém com sempre les llanetes, alpaques, paches, vels, *homespun* souples més aviat que llises, seran treballades de pichs, ratlletes fines, dibuxos, etc. Los colors dominants seran sempre'l violeta en tots los tons coneguts, blaus vius y pàlits, verts vius y molt freschs, grisos y'l blanch en totes les variacions possibles, blanch marfil, blanch guix, *crème mate*, etc. Lo blanch barrejat ab los mil recursos de les puntes y adornos dona sempre molta elegancia.

NOU MODEL.

Com deya més amunt, los boleros son cada día més en voga, però més aviat se portan una mica curts: donant axis lloch á portar armilles en les que's combina'l gust de cada una en colors, brodats, etc.

A part d'axó, los vestits compostos d'una camiseta y faldilla de diferent color son forsa en voga, y en aquest temps se'n veuen ja gran quantitat; es l'única cosa que distreu dels boleros que's portan casi ab unanimitat y que arriuan ja á fastigujar.

Fins á la vinenta,

JULIETTE

NOSTRES FIGURINS

VESTITS DE PRIMERA COMUNIÓ

Son de musselina blanca. Lo primer té la faldilla *plissée* al voltant de la cintura. Cos també *plissée* ab un volant, *María Antonieta*, que's encreua al davant y cau darrera en panys llarchs. Mánegues una mica amples ab puny llarch.

Lo segón té la faldilla feta ab tres volants sobreposats ab grans calats. Cos fluix ab espatlles *plissées*, adornades d'entredós de puntes igual que les mánegues. Cinturó de musselina nuada, cayent los caps al costat esquerra.

NOU FIGURÍ DE SASTRE.

ABRICH D'AUTOMÓVIL PER L'ISTIU

Aquí presentém á les nostres amigues un abrich d'automóvil per l'istiu, tallat dret, de pell de *reno* molt flexible y lleugera; folrada d'una franela lleugera, y adornada de *dépassants* de cuyro y tancat per petites *pattes* de cuyro ab civelles d'or.

La gorra es de pell de *reno* també, ab una petita visera de cuyro.

VESTIT DE JOVENETA

Es de textit escosés: la faldilla acaba ab dos biaxos amples, llisos.

Cos forma bolero, dret, voltat de dos biaxos llisos també, quals puntes son girades y fixades per quatre botons; va colcat sobre un cinturó *drapé*. Completa lo vestit un gran coll blanch voltat de puntes, fent un conjunt forsa bonich.

NOU MODEL.

Original traje de panyo color terra, forma princesa, adornat senzillament de quadrats de panyo

VESTIT DE SASTRE.

puntillat y de costures, que fan un efecte tot nou; coll alt y mànega estreta ab colze com indica'l dibuix. Completat ab un barret brodat, blanc, ab llaços de vellut negre: fa un efecte forsa remarcable.

NOU FIGURÍ DE SASTRE

Vestit de panyo gris. La faldilla es tallada sobre un volant en forma adornat de biaxos, y un ample vellut negre separa l'un de l'altre.

Lo bolero també está vorejat de vellut, y va sobre una armilla de panyo blanc brodat. Cinturó blanc ab una civella d'or. Petits botons d'or al davant y a les mànegues.

VESTIT DE SASTRE

Vestit de panyo vermell fosch. Faldilla de plechs amples tancada davant per una triple ratlla de punts ondulats. Bolero curt, colocat sobre un cinturó de vellut negre. Coll girat y solapes ratllades. Mànegues *plissées* axamplantse a la part del puny.

VESTIT DE PASSEIG

Hermosíssim model de vestit de llana fantasta. Faldilla adornada de biaxos de vellut, ab *dépassants* de satí. Bolero una mica llarch davant, adornat dels metexos biaxos, vellut y satí. Solapes y adornos de vellut fantasta. Barret de crin folrat de tul incrustat de *chantilly* negre, axecat del costat per un adorno de vellut.

VESTIT DE VISITA.

MODEL ISTIL IMPERI.

VESTIT DE PASSEIG.

MODEL ISTIL IMPERI

Espléndit vestit de musselina negre ab entredós de *chantilly* istil Imperi y ab corones que ressurten. Lo baix de la faldilla es de forma de volant, fet d'entredós de *chantilly* incrustats a *clair* en vellut negre. Lo cos es obert del davant sobre musselina blanca y adornat de passamaneries blanc y plata. Cinturó *Pompadeur*, cordat darrera. Coll blanc y mànegues estretes. Lo conjunt es de lo més seriós ensemps que d'una elegancia perfecta.

VESTIT DE VISITA

Es de panyo blau pastell. La faldilla es de forma *corselet*, guarnida a la part de baix de velluts assortits. Bolero molt curt, vorejat de vellut y adornat ab un gran coll de guipure que cau en *coquilles* formant solapes.

Lo completa un petit *houffant* de vellut blanc puntillat de blau.

Mànegues fins al colze acabant ab lo meteix guipure del coll, completat per uns guants blancs llarchs.

VESTIT DE CARRER

Es de panyo blanc recobert d'una túnica de puntes acabat a baix ab varies dents, va adornat de *pattes* de vellut subjectades per tres botons d'or.

Lo cos de forma bolero de puntes va adornat també ab les dites *pattes* de vellut, y va posat sobre una brusa de musselina de seda.

Cinturó y punys, de *taffetas* blau cel. Ultim tros de la mànega també de musselina.

VESTIT DE PANYO

Lo color que comunment se aplica a aquest model es gris. La faldilla acaba ab un volant ample, separat, y unit per medi de petites *pattes* abotonades.

Entre'ls dos troços de la faldilla hi há com á fondo un troç de vellut del meteix color.

Bolero allargat davant, obert al costat sobre'l meteix vellut y ab les metexes *pattes* de la faldilla. Solapes, coll y punys de vellut *plissé*.

VESTIT DE MUSSELINA

De *cripe* de Xina gris plata. Faldilla ab poms de violetes pintades sobre tot lo volant de baix, ab altres violetes també pintades en tot lo vestit.

Bolero colocat sobre una camiseta *plissée* de musselina de seda; una *écharpe* de musselina igual, subjectada al coll; darrera cau fins á baix de la faldilla formant un plech Watteau.

La part de baix també es de musselina, sobre la qual va retallada fent puntes la faldilla.

Dos vestits més de primera comunió oferim avuy á les nostres simpàtiques llegidores. Lo primer consisteix en una faldilla adornada de bandes brodades rodejades de grups de plechs. Lo cos té los metexos brodats y es tot de plechs. Mànegues amples y puny petit.

L'altre té la faldilla llisa adornada á baix d'una banda de puntes formant dents, voltada de puntillat. Lo cos *froncé* adornat d'entredós de

VESTIT DE CARRER.

puntes que s'encreuen arrivant fins á les mànegues. Aquestes son amples ab un petit bouffant al puny.

CONSELLS PRÁCTICHS

PICHES NEGRES Á LA CARA. — Se destrueixen fàcilment fenthi friccions cada vespre ab una mica de la barreja següent:

Lanolina..	20 grams.
Cloruro de calç líquit.	20 >
Ayguia oxigenada.	20 >
Sofre.	8 >

Usin sabó de quitrá boratat.

VINAGRE DE ROSA. — Comprin mig litre de vinagre blanch d'Orleans, ben bo, ben pur, y'l barrejan ab uns cinquanta grams de flors de roses esfullades y seques y una ca-

bessa d'arrel d'iris de Florencia, ben seca també. Tapan hermèticament lo pot que continga la barreja y'l dexan estar durant vintiquatre hores. Al cap d'aquest temps, ho fican tot plegat dintre d'un altre pot que resista l'escalfor; ho tapan bé y ho posan sobre cendra ben calenta per espay de vuyt ó deu hores, tenint compte de que no bulli. Colan després lo vinagre ab un paper y'l guardan ab ampolles ó pots tapats hermèticament.

La cabessa d'arrel d'iris de Florencia's pot separar y guardar per una altra vegada, però les fulles de rosa no's poden pas aprofitar.

Es bo recordar que no convé fer gayre us de vinagres de tocador. Les persones que tenen la pell seca no n'han de gastar may, y aquelles que la tingan grassa poden servirsen de tant en tant, y encara ab forses precaucions.

VESTIT DE PANYO.

VESTIT DE MUSSELINA.

que la de sos richs y vistosos trajos, son brillant decorat y la música de sos versos.

••

A Novetats, la Vitaliani va fer son comiat ab Zaid. Lo públich hi va concórrer omplint palcos y butacas. La representació de dita obra va ésser un triomf per la simpática y genial artista. Lo teatre en plé tributá á la actriu grans aplausos, sentia sortir á escena varies voltes. Lo públich de les altures la va fer parlar y la Vitaliani, després, de les paraules de cortesia acostumades, va prometre que tornaria. Poques ganes n'hi deuen quedar, però si compleix sa promesa, desitjariam que nostre públich ne fes més cabal, puix dita artista no mereix la sotetat en que se l'ha dexada.

••

La companyia valenciana que durant l'istiu passat va actuar en lo Tívoli ha tornat enguany. Bona prova de que aleshores va dexar bon recort entre nosaltres li ha donat nostre públich, omplint lo teatre y rebentla ab franques demostracions de simpatia. Junt ab obres valencianes porta també de repertori çarçueles del teatre castellá. Anuncia en son programa l'estreno de obres noves. Una de elles, estrenada últimament, se titula *La Senserrá*, treta de una novela de lo conegut escriptor senyor Blasco Ibáñez. L'obreta, de costums valencianes, encara que té situacions cómiques, es dramática en lo fondo; está ben desenrotllada, té tipos ben dibuxats y sa música es fresca y té quelcòm de original dintre del género. Tant en lo día del estreno com en les representacions successives ha estat rebuda pel públich ab aplauso. Creyém que dita obra s'aguantará molts dies en lo cartell.

••

En lo teatre Eldorado s'ha estrenat un galimatfés titulat *Juicio oral*. Nos fem creus com hi há escriptors, dedicats tota sa vida al teatre, que s'atrevescan á posar en escena obres pel istil del *Juicio oral*. O han perdut l'esma, ó... no ho vull dir. Sembla que los autors del género chico, á força de exprimer lo cervell, li han tret tot lo such. Lo *Juicio oral* es un procés en defensa del género chico, fet ab tota la mala sombra... Si aquest género s'ha de refiar de la defensa que se li fá en dita obra, está ben posat.

Lo ball de *Las voladoras* consisteix en unes quantes minyones ab trajos de fantasia; sostenen garlandes de flors y fan passos y figures, creuan lo escenari en totes direccions, fent l'efecte de que volan. Está molt ben presentat y es digne d'ésser vist.

••

En lo Granvia hi há un émul d'en Frégoli, nomenat Giuseppe Miniuto, que fá diferents personatges, canviant de trajo ab molta lleugeresa y caracterisantse en un santiamén. Lo treball d'aquest senyor es bastant acceptable; sols té l'inconvenient de que ja es massa vist y no interessa.

L. F.

GRAN REMEY CONTRA LA OBESSITAT

per ARGEMY.

Si un s'engrexa en excés y la gimnástica no hi val...

... ni'l ball hi pot res...

... ni l'exercici li dona resultat,

... li aconsello que's casi,

... y ab les mostres d'estimació de la seva costella...

... logrará aprimarse de debó. Es provat.

BIBLIOGRAFIA

(En aquesta secció s donarà compte de tots los llibres que ns envien autors ó editors.)

COSES MEVES: Poesietes de R. Suriñach Senties, ab un prólech del Mestre en Gay Saber don Joseph Franquesa y Gomis. — Barcelona; «La Catalana», 1901.

En exos temps de prosa en que un llibre de versos més no impressiona al públich, bé's pot dir ab l'il·lustrat prologuista de l'obreta d'en Suriñach, que es empresa verament meritoria la de escriure poesies ab tota la ingenuitat y candor d'una ánima bona y ab tota la correcció d'un istilista que mostra tenir la má trencada en l'art de cisellar estrofes. Efectivament, *Cosas Mevas* es verament una revelació y una esperança. Lo primer, perquè'l jove Suriñach ha mostrat ser un poeta ben natural, d'aquells que saben dir lo que senten y fan sentir lo que volen als que encara no tenen lo gust pervertit per á menyspreuar les veres expansions del sentiment. Lo segón se justifica per lo molt y bo que les lletres catalanes poden esperar d'un poeta que, despullat de pretensions y sense exagerar cap tendencia ni escola, té marcada personalitat literaria, cosa que molts no poden dir després de anys y anys de donar ratlles curtes á la estampa.

Als meus amichs, *La Tulida*, *Obertura* y *Notes de dolor* son poesies de sentiments delicadíssims, y es més d'admirar que'ls escayga un bon lloch en aquesta classificació, per quant lo meteix poeta que produheix la emotivitat més intensa y viva ab lo tó elegiach d'exes composicions, se guanya també ab justicia lo renóm de poeta eròtic, devot d'Anacreont y Tibul y Properci ab obres tan ben arrodonides y pensades com l'*Anyerament*, *El sí dels avis*, *A la reyna del meu cor*, y *Flors*.

Lo llenguatge de tot lo llibre es de lo més correcte y discret que la jovenalla d'avuy dona á la estampa, la facilitat en la versificació, y, sobre tot, los sentiments enlayrats y nobles que *Cosas Mevas* dexan endevinar, merexen una nota d'encoratjament y una franca enhorabona.

Lo prólech del Mestre Franquesa, átic y suggestiu, com tot lo que surt de tan bona ploma, es una joyeta literaria. De tota modos, pot ben enorgullirse lo docte Professor d'exa Universitat Literaria, de que les llohances que dirigeix á son apadrinat son ben justes y merescudes, y poch's goigs hi há en lo món equivalents al que s'experimenta quan un, al llohar á un altre, trova que aquest l'ha fet quedar bé y ayrosament.

••

DICCIONARIO BIBLIOGRÁFICO, ARTÍSTICO, CIENTÍFICO É INDUSTRIAL, recopilado por Miguel Parera. — Barcelona. Librería Parera, 1901.

La librería Parera ha començat la publicació d'aquest diccionari en forma de revista periódica, que serveix al meteix temps de catálech y guía consultiva de la casa, hon s'anuncian les obres que té aquesta en existencia y les condicions de venda ó suscripció.

••

Hem rebut lo número 1 y successius del diari *El Liberal*, que surt á Barcelona per compte de la metexa empresa d'*El Liberal* de Madrid, qual política ve á defensar aquí. Agrahim l'atenció.

••

LO COMPTE DE LA MODISTA. — Si'm poguéis donar alguna cosa á compte... tinch de pagar una lletra...
—¿Cóm s'entén axó?... Es dir que vosté te deutes y compta ab mí per á pagarlos.—(Puck, Nova-York.)

DEU SALVI AL REY! — Ja n'hi há prou de fer de Falstaff. Ara á abordar los grans papers de Rey.
(Elek, Viena.)

Ha començat á publicarse á Lleyda una revista setmanal catalana ilustrada, ab lo titol *Lo Campanar de Lleyda*, á qual salutació corresponém ab molt gust.

CURIOSITATS

Y PASSATEMPS

LES CEBES Y LA DIFTERIA

Son varis los metges que recomanan que les criatures mengin de tant en tant cebes cuytes per evitar diferents malalties propies de la infantesa, entre elles la difteria y altres de contagioses. La ceba s'ha de menjar sovint á la primavera, al menys un cop cada setmana, puix ses propietats profiláctiques vigorisants son inmillorables.

Son escassíssims los casos fatals de difteria, engines ó escarlátina en criatures que mengin cebes ab freqüencia y fins aquelles que han estat atacades per alguna malaltia d'aquestes, se curan si abans de que prenga increment se'ls hi dona cebes á menjar.

XARADA

*Prima dos três tersa pusas,
ab la hu edfus que no vols
prima-dos á tals bestiolas?
Donchs se t'en omplirá'l tot.*

SOLUCIÓ AL PASSATEMPS DEL NÚMERO PASSAT.

XARADA.—Es-mi-co-la-do-ra.

Sumari del núm. 11

GRAVATS: Lo diumenge de rams á la Catedral de Barcelona (dibuix de Julio Borrell).—Decorativa, per Antón Ribó.—La benedicció de les palmes á la Concepció.—La fira de les palmes.—En Trinitat d'Alemanya (retrato).—Lo darrer sopar (quadro de H. L. M. Pinta).—Gethsemaní (il·lustracions de A. Utrillo).—Passos de la professó de Setmana Santa á Murcia: L'oració al

hort; Camí del Calvari.—La adoració dels tres reys (pintura al fresch en la Seu de Valencia).—Absit y pila bautismal de la esglesia de Sant Joan les Fonts (dibuxos de Berga y de Devesa).—Les falles de Valencia: La del carrer de Ruzafa (premi del Ajuntament); La del carrer de Maldonado (premi de «El Cabás»); La de la plaça del pintor Sorolla.—Barcelona antiga: Capella Marcús.—Caricatures.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló y Vidal.—A Jesús en sa passió (poesia), per Jacinto Verdaguier, Pbre.—Jesús (poesia), per Jaume Pomar y Fuster.—Nostres gravats.—Gethsemaní, per Miquel Costa y Llobera, Pbre.—La adoració dels tres reys (pintura al fresch en la Seu de Valencia), per Roch Chabas, Canonge.—La esglesia de Sant Joan les Fonts, per Joseph Berga.—Les falles de Valencia, per J. B.—Sport, per J. Elías Juncosa.—Revista de Teatres, per L. F.—Rondalles catalanes ilustrades: L'aucellet.—Bibliografía.—Curiositats y passatemp. —Anuncis.

MUSICA: *O Salutaris Hostia*, per Trinitat d'Alemanya.

ANUNCIS

LA IL·L·U·S·T·R·A·C·I·Ó L·L·E·V·A·N·T·I·N·A

(ÚNICA IL·L·U·S·T·R·A·C·I·Ó CATALANA)

REVISTA ARTÍSTICH-LITERARIA

DE

Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló.

Rambla de las Flors, 20, primer.

CADA NÚMERO UNA PESSETA

Mig any..... 11 pessetes.

Un any..... 20 »

Extranger.

Un any..... 25 franchs.

A Filipines, Cuba, Puerto-Rico y demás païssos de l'América llatina, fixarán los preus los senyors corresponsals.

Pagos á la bestreta.

COLECCIO COMPLERTA

DE

LA IL·L·U·S·T·R·A·C·I·Ó L·L·E·V·A·N·T·I·N·A

(primera época.)

Se trova de venda á n'aquesta Administració al preu de

CINCH PESSETES.

ARTÍSTICHES TAPES PERA GUARDAR

LA IL·L·U·S·T·R·A·C·I·Ó L·L·E·V·A·N·T·I·N·A

apropiades pera Casinos y Biblioteques.

PREU 4'50 PESSETES.

Se venen á n'aquesta Administració y á casa de nostres corresponsals.